

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI

și reclame după învoială

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada „Mețianu” No. 1

Tip. „Erdélyi Hírlap”.

ROMÂNUL

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Prea mult vor.

Drepturile omului, de care a fost privat mii de ani, se ridică la suprafață din turbureala vremurilor, se alege ca spuma și își capătă valori reale, întărindu-se pe măsură ce progresul este asigurat. Inceputurile își au sfârșit și dacă începutul a fost rău, asta nu înseamnă că și sfârșitul va trebui să fie rău. Omul a început să fie sclavul celui mai tare, azi — cel puțin în teorie — el este liber. Războiul mondial începu cu intențiunea să asigure supremația unui singur popor asupra celorlalte popoare și termină prin asigurarea autodeterminării tuturor națiunilor. O nedreptate era să servească acest măcel și ajunsă să fie focul purificator a celui mai mare drept social.

Urmare firească a acestui drept, odată câștigat, a fost împărțirea lui tuturor indivizilor ce alcătuiesc societatea. Votul universal, reforma agrară, erau drepturi ale omului cari trebuiau să îmbrace haina realității.

Aceste drepturi câștigate de popoare trebuiau să fie împărțite căci altfel s'ar fi răzbunat. Exemplul viu îl avem în Rusia.

România, țară învecinată cu cuibul nemulțumirilor sociale, dă poporului ceea ce el singur și-a câștigat prin sacrificiile ce le-a adus și împiedecă astfel răspândirea, peste digul apărător, care este, a valurilor tulburării păcii europene.

Ce se întâmplă însă? Magnații feudali, cari secole de-a rândul au privat popoare de drepturile omenești, legându-le de glie și scaldându-se în sudoarea lor, hârțuesc această țară și acest popor, căruia trebuie să-i cânte osanale de mulțumire pentru că ia scăpat de urgia bolșevismului rusesc și a alungat călăii lor redându-le o patrie liberă, în fața tribunalelor lumii ca pe niște tâlhari de drumul mare. Conte A. Apponyi, reprezentantul acelor magnați, cunoscut foarte bine de pe urma atâtor nedreptăți săvârșite față de minoritățile Ungariei în timpul ministeriatului său de instrucție, își flutură acum capul păros pe la Geneva, cerând lumii dreptate pentru el și tovarășii lui cari numai sentimentul dreptății nu l'au avut.

Intreg poporul maghiar care ne datorează nouă, Românilor, recunoștință, este întăritat. Ne hulește în fața lumii, ne face asasini, tâlhari, este gata să se năpustească asupra noastră pentru că să ne înnece în sânge.

Și totuși adevărul este de partea noastră. O confirmă aceasta delegații celor mai de seamă popoare ale glo-

bului. Doliul ungarilor, și a celor dela noi și a celor din Ungaria, va fi sărbătoarea adevărului și dreptății sociale ce i se face țărânului dintre granițele României.

Ungaria cere lumii să săvâșească o nedreptate dând magnaților ceea ce n'a fost niciodată a lor și luând țărânului ceea ce a fost întotdeauna a lui, glia, de care a fost legat prin burciurile sale, dar mai mult prin suferințe, sudori și sânge ce l'a vărsat deasupra ei.

Aceasta o cere Ungaria pentru cei de acasă. Iar pentru cei dela noi cere să ne punem gâtul sub picioarele lor, să ne supunem orbis ca înainte cu 200 de ani. Trâmbează în întreaga lume că minoritarii noștri, și îndeosebi ungarilor, sunt persecutați, lipsiți de toate drepturile omenești, jupuși de vii, împiedecați să-și vorbească limba, fără cea mai mică libertate reduși la sclavie medievală.

În realitate însă — o știu ei prea bine — minoritarii din România se bucură de cele mai multe drepturi. În Jugoslavia, Cehoslovacia, minoritarii vorbesc ei oare în oficiile de stat limba lor ca la noi, au ei teatre, școli, ziare în cari se face propagandă potrivnică intereselor statului, în cari tot ce este

Românesc este hulit, au oare întreprinderile lor bancare și industriale, societăți culturale, ca la noi? Jugoslavii și cehoslovaci admit oare că după ani de zile dela întocmirea legii naționalizării întreprinderilor aceste întreprinderi să funcționeze exploatând, fără milă, muncitorul manual Român și excludând cu desăvârșire pe cel intelectual? Jugoslavii și cehoslovacii au oare funcționari de stat unguri cari nici după nouă ani să nu cunoască limba statului?

Jugoslavii și cehoslovacii sunt oare atât de răbdători ca noi Românii? Nu! Căci dacă ar fi așa atacurile s'ar fi îndreptat și în contra lor. Celui ce dă prea mult i se cere și mai mult și cel ce rabdă va fi lovit mereu. Ori noi suntem la noi acasă.

Reclamațiunile Ungariei vor fi respinse de către întreaga opinie a lumii civilizate. Minoritarii dela noi, și îndeosebi ungarilor, li se recomandă mai mult tact, mai multă apropiere față de elementul dominant, căci lor li s'a sortit să trăiască alături de acest element, și bunul trai este asigurat prin bunăînțelegere. Ori până aceste două națiuni se vor război, chiar la masa verde, bunăînțelegere între dânsele, nu poate exista.

Un strigăt de alarmă.

În județul Trei-Scaune stârpește pădurile de 37 ani o societate străină cu numele Groedel, care societate are o suprafață de pădure de vreo 22.000 jugăre cumpărată de la comunele învecinate, are afară de accia tot cam atâta întindere de pădure arendată dela Statul român pe niște prețuri derizorii. Aceasta societate exploatează bogățiile țării de zeci de ani lăsând în urma exploatarii munți pleșuvi ne mai plantând nimic acolo unde a stârpiț codri seculari.

Accionarii și mai ales funcționarii sunt toți străini, un singur funcționar creștin este însă și acesta numai așa o putut primi ceva post inferior că a luat în căsătorie pe o evreică. Să află acolo multe elemente indesezirabile cari nu au dreptul să stea la noi în țară, sunt pădure unde se pot sustrage controlului. Cu cine își exploatează aceasta societate pădurile? Nu este greu de găsit. Cu nenorociți de români veniți sau mai bine zis aduși de agenți deprin jutbele: Satu-Mare, Someș, Maramurăș. Mai sunt și secui din județul Ciuc, însă în număr mai mic.

Este un contrast dintre cele mai bizare când vezi răcuștele de străini grași, sănătoși atunci când nenorociți de muncitori români cari le câștigă milioane sunt istoviți de muncă, palizi, slăbiți, plini de boli din cauza mizeriei în care trăiesc. Cea mai mare parte dintre ei sunt tuberculoși, nici nu pot fi ei sănătoși, deoarece câștigul lor este în disproporție colosală față de munca zilnică, ce-o îndeplinesc pentru a înbogați societatea. Lucrează sârmanii câte 10 oare

la zi cei dela gatere în curent, în praf, în frig, iar cei dela pădure de dimineața până noaptea târziu. Iarna sunt expuși la friguri grozave între munți aceia înalți lucrând în liber. După toată munca istovitoare bărbai primesc la zi între 80—100 lei ca plată iar femeile primesc 30—40 lei. Ce reprezintă aceștia câțiva lei în timpurile grele de azi față de scumpetea îngrozitoare? Acești muncitori primesc ca hrană ½ chilogram brânză pe săptămână, aceia cari taie copacii din pădure, primesc 1 chilogram slănină și un chilogram brânză la săptămână. Primesc încă 7 chilogram faină de pâine și 7 chilogram faină de mălaiu pe două săptămâni. Toate aceste alimente le primesc dela societate pe prețul pe care le cumpără și ea, după cum să spune. Ce sunt aceste alimente pentru muncitori de păduri cari mănâncă la zi câte două chilogram pâine și ½ chilogram slănină. Afară de acestea alimente el trebuie să-și cumpere zilnic și altele tot dela cantina societății, neexistând alte prăvălii pe teritoriul fabricii de cherestea. Astfel toate paralele câștigate eu sudoarea feții în buzunarele societății rămâne iar muncitorul aproape fără nici un ban după muncă istovitoare de luni de-a rândul.

Cum să îngrijește societatea de adăpostirea muncitorilor?

Aceia cari taie copacii din pădure dorm iarna în nește colibe mai rele ca pentru vite, îngheață de frig în ele și să înecă de fum, alegându-se cu fel și fel de dureri reumatice. Le-ar fi putut face societatea nește bănci având material destul; aceste bă-

răci să puteau muta dintr'un loc în altu' așa după cum să mutau cu lucrul.

Pentru aceia cari lucră la fabrică de cherestea, sunt făcute bărci stabile.

Lucrează la aceasta societate vreo 1500 muncitori. Nașterile dunt dese, cei mai mulți copii sunt ilegitiimi. In vara trecută o fetiță de 14 ani a dat naștere unui copil, se înțelege ilegitiim.

Nu e mirare deoarece trăesc în comunism din cauză că societatea nu face locuință pentru ei. Spital pentru acești nenorociți nu este, în anul trecut s'a clădit o mică Infirmerie însă până să va înzestra cu cele necesare pentru a putea funcționa vor mai trece mulți ani, deoarece societatea n'are nevoie de oameni bolnavi numai de cel sănătoși și prin urmare nu-i e de un interes ca să aranjeze Infirmeria. Fabrica lucrează cu vreo 20 gatere, are apă caldă destulă, cu toate acestea n'a aflat de cuviință ca pentru acești muncitori cari lucră ziua-noaptea în praf, să instaleze o baie de curățenie având apă și lemne din abundență la dispoziție. Nu s'a clădit fiindcă viața unui sărman muncitor nu contează nimica pentru fabrică și așa i-a lăsat în murdărie trupească și sufletească. În schimb pentru fiecare funcționar este instalată în locuința funcționarului o baie cu tot confortul, cu apaduct în toate locuințele funcționarilor.

Societatea a construit în anul trecut un edificiu cu etaj, cu camere grandioase: sală de biliard, de dans, casinou pentru func-

ționari; pentru nenorociții de muncitori de pe spinarea cărora să înbogățește societatea nu face nici baremi nește bărci ca să nu înghețe iarna de frig, având unde a se adăposti în timpul viscolului.

Acești muncitori trăesc ca în sclăvie neavând parte decât de muncă și de neagră mizerie. Cei mai mulți, sunt în floarea vieții între 20—30 ani, îi fac însă inpresia de niște moșnegi: palizi, slăbiți de nesfârșită mizerie, istoviți de muncă, plăticiți de viață.

Ministerul Muncii este chemat ca să ia sancțiuni față de toate întreprinderile cari storc și ultima vlagă din trupul nenorociților muncitori. Ce mare prăpastie ne desparte de occident unde altcum să apără sănătatea muncitorului.

Ministorul Muncii are datoria ca să apere interesele muncitorilor, să nu-i lase să fie exploatați până la ultima picătură de sânge, are datoria să aplice sancțiuni severe față de întreprinderile cari nu dau nici cea mai mică atenție cerințelor igienice impuse de legea sanitară. Stările ce dăinuiesc la colonia «Comando», așa să numește colonia aceasta, sunt insuportabile.

Nu este muncitorul român bolșevic precum tipă toate societățile de exploatare de păduri, dacă de fapt ar fi de bolșevic, atunci nu l-ar mai putea exploata aceste societăți ca pe un sclav. Ministerul Muncii are datoria de a ocroti masele muncitorești și a nu le lăsa pradă marilor întreprinderi, cari storc toată vlagă din acești nenorociți.

5. Degradarea instituției jandarmeriei la rolul de agent electoral.

6. Furtul de voturi și măsluirea votului. La Iași și Storoiinet a fost declarat ales câte un liberal conform recetei alegerilor generale din Iulie a. c.

Consilieratul Agricol din Arad.

Ne trimite drept răspuns la o notiță publicată în unul din numerele noastre trecute referitoare la deosebita intervenții advocatiale cu împroprietărirea, un exemplar din circulara consilieratului trimisă tuturor primăriilor din județ prin care se arată că toate lucrările de împroprietărire măsurarea, parcelarea loturilor, intabularea etc. să fac de organele în drept, fără a fi nevoie de intervențiile altor persoane, intermediari de tot soiul.

Luăm act de aceasta circulară, atât numai că nu reiese data acelei circulări, iar la pasajul din adresa trimisă, că: »faptul că unui îndreptățiți angajează advocați obligându-se a le plăti diferite sume de bani, Consilieratul nu are căderea a interveni în raporturile stabilite între îndreptățiți și advocați, deoarece acest drept este stabilit prin legea advocatială» ne parțim următoarea observare: Notița noastră s'a referit acelor advocați, cari nesolicitați de nimeni cutreeră satele fără a avea acolo vreo supratată imbiindu-se contrar legii advocatiale și a elementarului bun simț, ca unui cari sunt singuri în stare de a duce la bun sfârșit împroprietărirea, în urma împrejurării că stau aproape de puternicii zilei. Acestora se referă notița noastră, și de acea credem, că circulara trimisă a fost cam tardiv eliberată, acei câțiva advocați cu ajutorul necesar forțând lumea de a iscăli onorare de câte 500 lei și mai bine, pentru jughâr ca să se trezească de azi pe mâine milionari. Aceasta este situația dureroasă.

Procedură civilizată.

„Cuvântul” din București a publicat știrea, izvorită în urma unei neînțelegeri a unei agenții telegrafice că Regele Spaniei a fost asasinat. Repede s'a dovedit, că știrea nu corespunde realității. Publicarea știrea a fost un ghinion care se poate întâmpla oricărui ziar. Totuși ziarul »Universul» organul D-lui Stelian Popescu, ministru de justiție, și azi directorul ziarului, dă o străjnică lecție »Cuvântul»-ui pentru acest fel de ziaristică de a publica știri false.

Nici aceasta n'ar fi extraordinar, dar — și aceasta e culmea — se dovedește, că atunci când »Universul» în ediția sa din Capitală dă aceste lecții »Cuvântul»-ui, în ediția sa pentru provincie și »Universul» a publicat știrea falsă despre asasinarea Regelui Spaniei. Nu este dicționar unde s'ar putea afla un cuvânt potrivit pentru calificarea unei astfel de proceduri. Și acești oameni sunt ministrii, și încă de justiție în o țară care trebuie să se refacă. Biată țară!

Concurs.

Postul de Farmacist-șef, la Casa Cercuală pt. Asig. Sociale din Arad, devenind vacant pe data de 15 Octombrie 1927, se deschide concurs pentru completare. Petiționarii vor înainta cererile Direcțiunii Casei până la data de 5 Octombrie 1927 în care vor conține următoarele acte justificative:

Diploma că este farmacist licențiat.
Certificatul de cetățenie Română.
Certificatul de moralitate.
Actul doveditor a situației militare.
Act justificator că a practicat în țară doi ani într'o farmacie în calitate de licențiat în farmacie.

Arad, la 19 Septembrie 1927.

Directiunea.

Rezultatul alegerilor parțiale.

Am anunțat pe scurt în numărul trecut rezultatul unora din alegerile parțiale efectuate în ziua de 14. Sptembrie. Dăm acum rezultatul final.

La Făgăraș pentru locul de senator a conziliilor comunale și celui județean a fost ales cu o majoritate de peste 400 voturi din 600 candidatul partidul național-tărănesc Dl G. G. Mironescu f. ministru, prof. univ. decanul facultății de drept din București.

La Dolj pentru un loc de senator a fost ales cu peste 16.000 voturi față de total 4000 voturi a celorlați, candidatul partidului național-tărănesc Dl I. Răducan profesor la Academia de Inalte studii comerciale.

La Băiți Dl Ed. Mirto candidatul partidului național-tărănesc

a înrunit	10.227 voturi
Dl Sergiu Niță cand. averesc.	10.707 voturi
iar cuziștii	7.413 voturi

Aceasta »alegere» a fost escontarea poliței cu care datoria Dl Inculeț, actual ministru, D lui Sergiu Niță fost ministru averescan, pentru introducerea în parlament a D-lui Inculeț sub trecuta guvernare.

La aceasta alegerea zbirii Dlui Inculeț, jandarmeria, administrația și bătaușii convenționali, s'au pretat la cele mai josnice siluiri a conștiinței poporului basarabean, și așa Dl S. Niță ajungând abia o majoritate de câteva sute de voturi numai. Aceste fărâdelegi se invederează mai bine din telegrama trimisă Regenței, și care sună după cum urmează:

Palatul Inaltei Regențe

BUCUREȘTI
Calea Victoriei.

Primele alegeri făcute sub Inaltă Regență au reînviat sistemele de teroare și fraude ale guvernului, cari au săpat des-nădejdea în întreaga țară, dar mai ales în Basarabia.

De data aceasta pentru reușita reprezentantului partidului averescan desigur în scopul de a repeta infamul constituționalism practicat în succesiune de guvern, s'a mers până la uciderea blânzilor moldoveni ai Basarabiei.

Dovada, rezultatul alegerilor care arată inexistența averescanilor în puținele secțiuni de votare unde n'au putut

fi îndepărtați delegații și asistenții partidului nostru și imensa lor popularitate unde delegații și asistenți fiind îndepărtați magistrații cu concursul ofițerilor au falsificat rezultatul.

Pentru edificare:

La șapte secții unde au pătruns delegații noștri din 8400 votanți, averescanii au avut 385 de voturi adică nici 5 la sută; la o singură secție unde au fos arestați delegații noștri între care și d-l deputat Isimescu, din 2600 de voturi averescanii au avut 2481 voturi, adică 98 la sută.

Deși știm că guvernul va recompensa pe cei ce au furat urnele în județul Băiți, pentru a-i aduce la cunoștința țarei menționăm aci numele principalilor fraudatori:

JUCECATORII.

Cravetchi Orest, Zanglidis Petre, Malic, Bercaru, Georgescu Zinca, Faur Spițer, Petreșcu, Tiscievici.

Numele ofițerilor îl vom comunica ulterior.

Dr. Coltor, Irimescu, Macarescu, Hatziga, Lupescu, P. Ioanățescu, Bețianu deputați, Mirto, Leancă, Graur, Pascu, Măța și alții.

La Durostor aceeași întâmplare unde candidatul nostru a fost Dl I. Cămărășescu singurul om cu suprafață politică în cadrul later. Aici Dl Franasoviciu, subsecretar la Interne, a avut să onoreze polița dată Dlui Papacostea fostul director general a P. T. T., cel cu afacerile de sub regimul avarescan, și care a lăsat se între Dl Fransoviciu pe ușa din dos în parlamentul averescan. Pentru caracterizarea acestei alegeri amintim, că Dl Papacostea nu și'a știut afla numărul necesar de alegători, cari să'i propună candidatura, așa, că s'a folosit de oameni nealegători, morți etc. pentru care motiv Comisiunea centrală electorală a și constatat, că depunerea candidaturii sale este vicioasă, rămânând ca mandatul D-lui Papacostea să fie invalidat.

Totuși Dl Papacostea își poate mulțumi mandatul următoarelor:

1. Bătăia și terorizarea sătenilor.
2. Arestarea deputaților și senatorilor din opoziție.
3. Arestarea intelectualilor și a foștilor înalți demnitari din județ.
4. Amestecul fățiș al armatei în luptele politice.

Criteria de judecată.

In atențiunea Domnului I. G. Duca, Ministru de Interne.

Presa maghiară din loc anunță, că «parlamentarii» liberali din Arad dinpreună cu alte căpetenii liberale au trimis D-lui Ministru Duca o telegramă prin care solicită dizolvarea consiliului orașului Arad: «din interese superioare». Putem afirma, fără puțință de a fi desmiințiți, că în telegrama trimisă acele «interese» ar fi, că în caz de dizolvare «se destramă partidul liberal» din Arad.

Adecă până acolo am ajuns, ca în o chestiune disciplinară, ca aceasta: rezultatul unei anchete în care este să se judece aplicarea eventualelor sancțiuni după dispozițiunile legii administrative, formează obiect de intervenție pentru unul sau mai mulți parlamentari, cari numai acea nu sunt, căci se știe prea bine cum acei domni uzurpă scaunul altora. Iar motivele nu se caută în vreun act săvârșit cu rea credință de acel consiliu, cum cere legea, ci în eventuala destrămare a unui oarecare partid. Am ajuns în debandada păcătoasă de care Țara suferă atâta, ca o pretenziune așa formulată să se trimită prin telegrame deschise și să fie dată ziarelor spre publicare. Este un cinizm și o rușine fără seamă.

În una putem conveni cu zierele ungurâs, căci de luni de zile tot dau data cererii, cari pe tema dizolvării s'au făcut de a dizolvării, fără ca acea să se fi întâmplat până acum, — și anume: ca starea acestor de nesiguranță și neclară pentru domniul liberali să înceteze odată, și adeca să li se pună în perspectivă de a se împăca cu situațiunea dată. Căci știm cu toții, că contra consiliului orașului Arad s'au introdus 3 anchete, a treia deoarece cele anterioare nu au putut în mod legal furniza motiv de dizolvare. A treia anchetă s'a sfârșit tot cu acelaș rezultat, dovadă că a cercetat aceleași lucruri ca cele 2 anterioare și că Consiliul Superior Administrativ, cu toate că a trecut mai mult de o lună dela ancheta amintită, nu și'a dat avizul și se poate prevedea că nici nu'l va da. Felicităm Consiliul Superior Administrativ pentru tendința și voința sa fermă de a păstra legalitatea, și a se sustrage injunțiilor politice. Suntem — totdeauna cei mai fervenți apărători și stâlpi a tuturor autorităților, cari apără înaintea de toate: legalitatea.

Aceasta ar trebui să se facă se înțeleagă și domniul liberali din Arad: legalitatea înainte de toate.

Ședințele Consiliului municipiului Arad.

Cum am amintit în numărul trecut a ziarului nostru: municipiul Arad în ziua de 17 Sept. a. c. a finit ședințele sale cu o ordine de zi bogată și variată.

Din notările aduse amintim una de cea mai mare importanță: Propunerea primarului Dr. St. Angel, de a se redica defunctului mare Rege: Ferdinand I. o statue în mijlocul orașului pentru care scop consiliul a și prevăzut în bugetul său suma de 2 milioane lei deocamdată.

Primarul a făcut un scurt raport despre rezultatul celei de a treia anchetă contra consiliului.

În cadrul modificării bugetului pe anul 1927 s'a hotărât reînființarea serviciului cultural și instrucțiunii publice la Primăria municipiului.

După o vie discuție la care au luat parte D-nii Dr. I. Borneaş, Dr. R. Chicin, Dr. Al. Stoinescu și V. Goldiș, s'a primit propunerea delegațiunii permanente ca funcționarilor Primăriei să se lichideze, cu a-

probarea Ministerului, ca ajutor lea de pe o lună.

S'a votat subvențiunea pe seama Operei Române din Cluj care în fiecare an pe 10—15 zile aduce în orașul nostru tributul său unei adevărate atmosfere artistice-muzicale.

Teatrul orașului și în acest an a fost închiriat D-lui M. Szendrey, cu obligațiunea de a l'preda stagiunilor românești anual pe un timp hotărât.

La propunerea delegațiunii permanente s'a hotărât în baza licitațiunii făcute cumpărarea unui autobus tip Perry pentru 115.000 lei. A făcut senzație, că contra hotărârii delegațiunii permanente directorul uzinelor comunale a fost de părere de a se cumpăra tot un autobus Ford dela o firmă din Arad cu 255.000 lei, atunci când comisiunea tehnică a aflat de prea scump acel autobus.

După propuneri și interpelări fără mare importanță s'a ridicat ședința.

Filmul Ben-Hur.

Istorie și adevăr.

Nu cred să fiu exagerat dacă voi spune că puține opere literare, științifice, istorice etc. s'au scris numai și numai cu scopul de a moraliza, a produce ceva în adevăr științific dintr'o pornire divină creatoare, sau pentru a înfățișa prezentului, pur și simplu, ceea ce s'a petrecut în trecut. Cele mai multe opere se nasc datorită unor ambiții individuale de a fi ridicat în urma lucrărilor, uneori de minimală valoare, între adevărații pioneri ai progresului omenirii, sau pentru a realiza câștiguri materiale prin un senzațiuni cari nici în parte nu acopăr adevăr științific ori istoric. Există lucrări cari se ridică deasupra aspirațiilor individuale, ele fiind servite intereselor unei pături a societății sau chiar unei națiuni. De câte ori ne-am întâlnit, în istoriile ce le-am învățat în scolile maghiare, cu date, cu capitole falsificate în întregime și câte fapte istorice n'au fost tăcute deadreptul! Adevărat, cercetările istorice furnizează câte odată foarte puține și șubrede date pe cari s'ar putea ridica, reconstrui trecutul. Însă uneori, și nu arareori, istoria se falsifică intenționat.

Când astfel de opere se scriu pentru o anumită propagandă și când ele se prelucrează pentru a fi trecute vizibile și apropiabile maselor prin admirabila techni-

că a filmului, îndrăzneala întrece câte odată marginile imaginațiunii.

Iată abunăoară un film care face senzație în orașul nostru.

Învătasem odată în școală despre imperiul Roman, despre nobilii Romani, despre cavalerismul Roman și despre atâtea și atâtea calități ale cetățeanului Roman. Îmi amintesc despre un trimis al unui rege care reîntorcându-se din Roma spunea stăpânului său că «senatul Roman este compus din regi» un Roman dă dovada curajului său arzându-și mâna în foc, un altul se aruncă în sulita dușmanului pentru ca să scape tovarășii săi dela moarte, și alte multe fapte mărețe. Deodată văd un nobil Roman, ostaș al Romei, înfățișat de film ca fiind nemernic și laș până la scârbă, neputincios în fața unui fiu al unei națiuni care în întreaga sa istorie n'a înregistrat un act de vitejie, o faptă eroică. Inchipuiți-vă un evreu, pe care îl cunoașteți, aproape în fiecare exemplar al națiunii sale, laș, lingușitor și înșelător, mai nobil în sentimente, mai curajos în fapte decât un fiu al Romei. Vă este imposibil!

Atunci ce urmărește cel ce cheltuiește milioane și miliarde pentru înscenarea unui film în care Romanul nobil și demn, idealul pe care națiune încă un l'a atins este prezentat ca un ticălos pe care îl dețesteți? Poate istoria de până aci a fost falsă și se completează cu noi amănunte încă necunoscute și Roma, celebra cetate a lui Romulus, venerată până la divinizare,

trebuie de aci încolo ștearsă din mințile noastre și urită? Admirația pentru ceea ce a fost Roma și poporul Roman va trebui poate, acum după aproape 2000 ani, transformată într'o scârbă? Sau poate fiindcă Roma și Romanii nu mai există, ura și scârba noastră trebuie îndreptată în spre ceea ce a rămas pe urma Romei și în spre cei ce sunt urmași ai Romanilor?

Dacă acesta se urmărește atunci scopul este atins căci noi Românii, cari ne considerăm urmași ai Romanilor, ne urim mai mult pe noi înșine de cât pe dușmanii noștri.

„Domnul Deputat”.

Primim din frunțașă comună Șeitin dela un țaran frunțaș o scrisoare, prin care ne comunică, că există acolo un domn, cu numele Verișan, care se lasă intitulat de: «domn deputat», pretinde aceasta titulatură și pe cei în «contravenție» îi trimite pentru sancțiuni la postul de jandarmi.

Interesându-ne am aflat, că numai bietului domn Verișan, ca al 9-lea de pe lista liberală, nu i'a succes să ajungă în parlament, atunci când ceilalți 7, prin încrederea «celor în drept», își ocupă scaunele binemeritate. Și mare pagubă, căci și D-sa cu acelaș drept, ca colegii săi mai fericiți, se poate considera efluxul voinței populare, care doar a fost puțin corectat prin: fraude, baionetă și teroare.

Este adevărat, că nu pot pretinde nimănui să mă intituleze cum mie îmi place, pot să cer numai o agrăire cinstită, dar totuși noi sfătuim pe frații din Șeitin, (să'l intituleze numai pe Dl Verișan: «domn deputat», căci așa deputat ca ceilalți 7 colegi ai săi din județ și cei 300 din parlamentul Țării — este și D-Sa. Trăiți «domn deputat»!

Liberalii au făcut țara de răs la Paris.

Un caraghios; J. Th. Florescu.

La conferința interparlamentară dela Paris, delegațiunea românească a fost obiectul distractiv al tuturor delegațiilor din lume.

Cauza este faimosul I. Th. Florescu, cunoscut în București și sub numele de «cațaveica».

J. Thașul liberal a voit și și-a luat președinția delegației românești. S'a fotografiat în timp ce recita un discurs învățat pe din afară cu multă greutate. A scandalizat pe toți cei prezenți și a făcut să roșească pe delegații români.

Nu s'a dus la mormântul soldatului necunoscut, dar a plătit informații în unele ziare pariziene ca să se spună că a rostit un... emoționant discurs.

J. Tehașul liberal a mințit și a plătit.

D. Tony Iliescu, vicepreședinte al Senatului reintors din Paris a declarat textua:

Noi, românii, am fost expuși din cauza lui J. Th. ridicolului tuturor delegațiilor din lume, prezente la conferința interparlamentară. Eram priviți cu o curiozitate, fiindcă toți ne vedeau la fel cu Jean Th.

Să aducem aminte liberalilor că în organul lor «Voința Națională», în anul 1911 au publicat în pagina întâia un articol în care scriau că «J. Th. Florescu trebuie isgonit definitiv din viața publică».

E o adevărată rușine ca țara noastră să fie expusă a fi reprezentată prin indivizi de talia mahalagiului J. Th.

† Dr. Gheorghe Ardelean.

Plecat de pe cea mai inferioară treaptă spre culmea perfecționării omenești, bun, blând, devotat suferințelor semenilor săi, plin de dragoste divină semănată de cel mai mare doctor, își intrerupe frumoasa carieră și ia drumul necunoscutului.

Medicul Ardelean dela Ineu simpaticul doctor, moare, la o vârstă așa de tină, în casa părintească din Șeitin, lăsând familia sa îndurerată, prieteni și cunoscuți înlăcrimați, cu inimi frânte, căci cei ce l'au cunoscut l'au adorat, iar astăzi îl plâng, căci prin el pierdem încă una din nădejtile noastre.

Informațiuni.

— Jack Dempsey campionul mondial a boxului, este Român din Ardeal. Numele său adevărat este: Teodor Domșa, acum 17 ani a emigrat în America. Rudele sale nu au avut nici o știre despre el, până acum de curând, dând semn de viață prin o scrisoare trimisă fratelui său: Dr. Cornel Domșa din Cluj.

— Izadora Duncan danatoarea cu renume mondial a decedat între împrejurări deosebit de tragice. Făcând o excursiune pe Riviera franceză, automobilul a mers cu repeziune așa de mare, încât prinzându-se de roată șalul artistei, acesta în câteva momente a strangulat-o.

— La București au aterizat doi ofițeri francezi plecând din Paris la ora 5. dim. și sosind la București după un drum de 16 ore fără escală. În ziua următoare și-au continuat zborul spre Aleppo, de unde se întorc în zbor tot prin București. Un alt raid a făcut un căpitan francez tot prin București pentru drumul Cairo, Tunis și Tanger.

— Adunarea de organizare a pensionarilor din orașul Arad, se va ține în 25. Septembrie a. c. în sala mare a Primăriei ori în Palatul Cultural, iar comitetul a avut ședința sa în 22. Sept. a. c. ora 7. seara în sala mică dela Cornul Vânătorilor.

No. 31—1927.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delegat executor regesc prin aceasta publică că în urma deciziei a Judecătoarei Nădlac No. 1448—1927 în favoarea lui Francisc Sternheim, pentru suma de Lei 1050 capital și accesorii se defige termen de licitație publică la No. 1967 casei în comuna Nădlac, pe ziua de 29 Septembrie 1927 ora 3 p. m. unde se vor vinde: 1 (un) cal.

Toată aceasta mobilă sa evaluat în 2500 Lei.

Nădlac, la 29 August 1927.

Delegat Executor:
Dimitrie Feier, m. p.

Nr. 20.796—1927.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru furnizarea alor 100 (una-sută) vagoane lemne de foc, necesare Uzinelor comunale Arad, prin aceasta se deschide licitație publică.

Otertele închise și sigilate prevăzute cu recipisa de consemnare a vadiului de 5 la sută se vor înainta Primăriei Municipiului Arad (Serviciul economic, etaj Camera Nr. 104). în ziua de 18 Octombrie 1927 ora 10 a. m. când se va ține licitație în conformitate cu Art. 72 și următorii din legea asupra contabilității publice.

În aceasta licitație pot participa exclusiv numai producători de lemne. Mijlocitorii nu se vor lua în considerare.

Caetul de sarcini se poate vedea la Direcțiunea Uzinelor comunale Arad (Fabrica de gaz) în fiecare zi de lucru înainte de masă între orele 9—12, unde se dau și deslușiri mai detaliate.

Amatorii vor aminti în ofertă că cunosc Caetul de sarcini și se supun acelora.

Arad, la 19 Septembrie 1927.

Primăria Municipiului Arad,
Uzinele Comunale.

No. 35—1927

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor regesc prin aceasta publică că în urma deciziei a Judecătoarei Nădlac No. G. 1368—1927 în favoarea lui Ioan Kelo pentru suma de 204 Lei capital și accesorii se defige termen pentru licitație publică la No. 204 casei în comuna Nădlac pe ziua de 30 Septembrie 1927 ora 3 p. m. unde se vor vinde: 26 găște și 3 porci.

Toată aceasta mobilă sa evaluat în 2000 Lei.

Nădlac, la 29 August 1927.

Delegat Executor:
Dimitrie Feier, m. p.

Redactor responsabil Dr. Bărbușiu.

URANIA

dela 24—26 Sept.

Militarul necunoscut.

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¹/₄

APOLLO

dela 25—27 Septembrie

Craidonul

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9¹/₄

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plățirii în numerar se găsesc în Magazinul GARAI, Piața Avram I. I.

„VICTORIA”

Institut de Credit și Economii Societate pe Acții.
Fondată la anul 1887.

Sediul Central: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 1—3. Telefon: 177 și 763. Adr. telegr. „Victoria” || Secția comercială și devize: Arad, Bul. Reg Ferdinand I. No. 29. — Telefon: 330, 520 și 860

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni - **Exposituri:** Săvârșin și Grăniceri (Otlaca)

Capital societar și fonduri proprii Lei 50,000.000
Resurse Lei 400,000.000.

Execută totfelul de operațiuni bancare.
Primește depuneri spre fructificare în Lei, Dolari ori alte valute străine, pe libele și în cont-curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont-curent cu toate băncile din Țară și corespondenți în toate centrele mari ale lumii.

Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Intreprindere proprie „NORA” fabrică de mături și perii în Arad.